

Slutrapport till BRÅ avseende utveckling av medlingsverksamheten i City polismästardistrikt 2005-01-01- 2005-12-31.

1. Organisation

Sedan den 16 december 2002 finns en heltidsanställd medlingssamordnare på ungdomsroteln vid city polismästardistrikt. Ungdomsroteln består av tre grupper, en utredningsgrupp, 11 st utredare, en yttre grupp, 3 st. utredare som arbetar med okända gärningsmän och en rånkommision, 6 personer som arbetar ute. På expeditionen arbetar 2 st. civilanställda. På ungdomsroteln finns också 2 st. socialsekreterare, stödcentrum, 2 st. och medling. Samordnaren har till uppgift att förankra och hitta strukturer för att få igång och utveckla medlingsverksamheten i city med dess fem tillhörande stadsdelsnämnder.

- I maj 2003 ordnade medlingssamordnaren en utbildningsdag för alla på ungdomsroteln dvs. utredande poliser, rånkommisionen, spaningsgruppen, socialtjänsten och de åklagare som är kopplade till roteln. På dagordningen fanns bl.a. genomgång av medlingslagen och intentionerna av densamma, kriterierna för medling och inte minst diskussioner om vilka rutiner vi skulle arbeta efter. Under dagen utsågs en arbetsgrupp med uppgift att skriva handläggningsrutiner angående medling med anledning av brott. Medling finns som en ständig pågående process här på roteln. Medlingssamordnaren deltar i rotelmöten en gång i månaden där medlingsfrågan finns som en fast punkt på agendan. I februari -04 presenterade samordnaren en ny blankett i ett försök att underlätta för utredningshandläggaren (se bilaga 1). Fortfarande år 2005 är blanketten inte särskilt förankrad, utan medlingsärendena kommer medlingssamordnaren tillhanda på de mest varierade sätt. Rotelchef Nils-Ivar Jönsson är ansvarig för de ungdomsansvariga närpoliserna i City polismästardistrikts gemensamma möten. Även dessa närvarar samordnaren på. Medlingsverksamheten har idag en självklar plats på ungdomsroteln och ämnet medling diskuteras inte bara vid strukturerade möten utan finns med som en naturlig del i verksamheten. Roteln tar kontinuerligt emot polisaspiranter, och i deras utbildning på ungdomsroteln får de utförlig information om medling och dess syften. Dessa har även deltagit som observatörer på såväl förmöten som såväl medlingsmöten. Vilket varit en mycket uppskattad del i deras utbildning. Studiebesök i form av poliser, socialtjänst och politiker från såväl Sverige som övriga nordiska länder besöker ungdomsroteln. Där presenteras stolt alla verksamheter inom ungdomsroteln.
- Medlingssamordnaren har förutom samtalsmetodikutbildning gått en medlingskurs för Elinor Lind och såväl grund som fortsättningsutbildning i BRÅ:s regi. Under Ht -04 har medlingssamordnaren tagit 10 poäng i kursen ”medling” vid institutionen för rättsvetenskap vid Luleå Tekniska Universitet. Fram till maj - 04 har samordnaren skött såväl förmöten som själva medlingen. I november knöts en kontakt med en tänkt lekmannamedlare som studerade på kriminologiska institutionen vid Stockholms universitet. Tanken var att han skulle medla i lättare ärenden och anmäldes till ”medlingsträning för lekmän” i BRÅ:s regi. Kontakten avbröts och han fick inte fortsatt förtroende från medlingssamordnaren. I mars -04 inleddes en kontakt med en annan lekmannamedlare för liknande uppdrag. Han har tidigare arbetat som lärare och nu blivande jurist. Han har gått kursen "medlingsträning för lekmän” 04- 04- 05. Han har tagit sig an tre ärenden. Ett av dessa har lett till en genomförd medling. I mars 2005 kopplades ytterligare en lekmannamedlare till verksamheten. Hon har gått Brå´s grundutbildning för medlare. Hon har åtagit sig 8 st.

ärenden och genomfört medlingar i 7 av dessa. Medlingssamordnaren har kontinuerliga möten med lekmanamedlarna.

- De problem som uppkommer vid samordnandet är i första hand att när polisen tillfrågar och informerar en gärningsperson om medling så utgår det mycket från vår uppbyggda verksamhet. Förhørsledaren kanske till och med nämner medlings- samordnaren vid namn. Att då samordna ärendet vidare är inte helt lätt. De ärenden som samordnas vidare har medlingsanordnaren bett att få återkoppling på och tyvärr leder få av dem till medling. Det här är något som behöver tas upp till diskussion inom de olika verksamheterna. Samordnarens teori är att det bl.a. kan beror på att det då oftast blir utifrån ett gärningspersons perspektiv. Vilket försvårar för den brottsutsatte. Det finns en självklar svårighet när verksamheter inom Stockholms kommun uppstår verksamhetsbidrag från Brå för att driva medlingsverksamhet i samma kommun. Risken finns att de olika verksamheterna endast hittar strukturer för att erbjuda medling till sina "egna" ungdomar och inte ser till kommunen som helhet. Diskussioner pågår ständigt kring dessa frågor. Samordnarna i Söderort och city polismästardistrikt har under projekttiden påbörjat arbetet med att ta fram gemensamma riktlinjer och rutiner för medlingsverksamheterna i respektive område. Vår modell utgår ifrån polisens geografiska upptagningsområden, där brottet utreds erbjuds och genomförs medlingen oavsett var den unge lagöverträdaren bor.

2. Samarbete med andra parter

Samordnaren har etablerat kontakter med samtliga stadsdelsnämnders barn- och ungdomsgrupper i upptagningsområdet. Dessa är: Katarina-Sofia, Kungsholmen, Maria-Gamla stan, Norrmalm och Östermalm samt Lidingö. Där verksamheten presenterats och ett samarbete utformats. Samordnaren deltar idag i stadsdelarnas olika nätverksgrupper där medling kan tänkas utvecklas, tex. polis, skola, socialtjänst och frivilligorganisationer. Dessa grupper träffas kontinuerligt. Samordnaren har kontaktpersoner för medling i samtliga Stockholms stadsdelar.

Åklagarmyndigheten som samarbetspart deltar i den referensgrupp som funnits sedan januari 2003. Denna referensgrupp ligger för tillfället nere och har ersatts av kontinuerliga träffar med kammarens åklagare, se nedan. Samordnaren har särskilda kontakter med åklagaren i det ärende som för tillfället pågår. Samarbetet har utvecklats och kännetecknas av ömsesidigt förtroende. Från 2004 har samordnaren tillsammans med rotelchefen initierat träffar med de åklagare som är kopplade till ungdomsroteln och diskuterat såväl lagtexten som enskilda ärenden. Vi har även sökt förbättringsförslag att arbeta med. Tex. var åklagarna mycket nöjda med de PM som samordnaren skickar efter genomförd medling (bilaga 2) . När det gäller brott med vilken påföljden kan bli åtalsunderlåtelse är bestämt att åklagern kallar till denne så sent som det är möjligt för att möjliggöra medling innan åtalsunderlåtelsen. Som det är nu är detta samarbete uppbyggt kring vissa personer och deras vilja till samverkan. Självklart behövs gemensamma anvisningar och riktlinjer för hela åklagarmyndigheten.

Den 25 och 26 november år **2003** genomförde medlingssamordnaren på uppdrag av PreCens två halvdagsseminarium angående medling. Samanlagt under dagarna deltog 49 personer.

Under **2004** har samordnaren anordnat möten för kontaktpersonerna i Stockholm, även representanter från Brå har varit inbjudna. Syftet har varit att stämma av våra olika verksamheter och diskutera frågan om vilka kriterier som ska avgöra vilken medlingsverksamhet som ska ta vilken medling. Från samtliga verksamheter har redovisats ett för lite ärendeflöde. Som det ser ut i dag är ärendetillförseln för lite för att ha så många olika

medlingsverksamheter. Peter Carlsten redovisade i samband med det de tankar som finns (från PreCens sida) om att kanske ha några medlingspooler i nära samarbete med såväl de som arbetar med unga gärningsmän som stödcentrum för unga brottsoffer. Diskussioner kring detta framtidsscenario har funnits med på dagordningen Gruppen har träffats vid tre tillfällen. Ett uppföljningsmöte är bokat till slutet av februari. Denna grupp finns inte idag då frågor av detta slag diskuteras mellan medlingssamordnarna i respektive polismästardistrikt Samordnaren har under **2004 och 2005** även pedagogiska och metodiska utvecklingsmöten med medlare från Stockholms län. Denna grupp träffas 3 ggr per termin och de kommuner som är representerade är förutom Stockholm; Haninge, Huddinge, Nacka, Järfälla. och Täby Medlingssamordnaren har även tagit emot enskilda studiebesök från medlingsverksamheter i landet och delat med sig av såväl material som verksamhetsupplägg. Dessa personer har även deltagit under förmöten. Besöken har kommit från Hudiksvall, Luleå Täby och Älvsjö. Huddinge

Under 2005 har samordnarnas arbete bedrivits inom ramen för Stödcentrum som också innefattar stöd till unga brottsoffer och deras anhöriga. Samordnarna har arbetat för att medling ska finnas som en naturlig del i Stödcentrums verksamhet. Man har tagit fram en gemensam folder för hela Stockholms Stad. Stödcentrum finns även i Västerort. Stödcentrum City har varit ute och beskrivit verksamheten i olika sammanhang. Förutom i stadsdelarna, skolor och för polisen har två seminarier hållits i Täbys under deras inspirationdag för startande av stöd till brottsutsatta.

Opinionsbildande insatser under år 2005.

- I samband med brottsofferdagen den 22 februari medverkade medlingssamordnaren och en brottsutsatt i radions program 5 i en 15 minuter lång direktsändning. Programmet handlade om vilken upprättelse en brottsutsatt kan få av medling.
- Den 27 februari skrev Dagens nyheter en artikel om medling. Medlingsverksamheten i city omnämndes vid flera tillfällen och det medlingsärende som beskrevs var framtagna av medlingssamordnaren.
- I mars publicerades en artikel på polisens intranät Artikeln påvisade det goda samarbete mellan polis och socialtjänst som pågår på ungdomsroteln
- Under polisens kompetensdagar i maj genomförde medlingssamordnaren tillsammans med en förundersökningsledare seminarium gällande medling.
- I en annonsbilaga i Svenska dagbladet presenterade Stockholms socialtjänst sin verksamhet. Stödcentrum med medling i PreCens regi fick utrymme i bilagan.
- I juni fick medlingssamordnaren förmånen att vara föredragande gällande medling för rikspolischefen Stefan Strömberg och city polisens chef Lennart Enocsson. Detta skedde tillsammans med övriga representanter för ungdomsroteln.
- I september publicerades en artikel i tidningen Runt i Krim om en genomförd medling på anstalt. I artikeln presenterades förutom parternas upplevelser av medlingen också hur medlingsverksamheten i city har lagt upp sitt arbete.

Verksamhetens innehåll

Från mars 2003 har 36 stycken ärenden identifierats som klart medlingsbara. Utav dessa har 24 st. målsägande och /eller misstänka deltagit i förmöten. Tio stycken har ledit till medling enligt följande;

Snatteri	1 st.	flicka 15 år
Misshandel	4 st.	pojke 17 år, pojke 18 år, flicka 14 år, pojke 17 år
Grov misshandel	2 st.	flicka 14 år, flicka 14 år

Skadegörelse	2 st.	pojke 15 år, pojke 17 år
(Sexuellt ofredande)	1 st.	pojke 14 år

Från Januari 2004 har ca 85 ärenden kommit till samordnarens kännedom. Alla är långtifrån tillfrågade, många är ej förundersökningen påbörjad. Ca. 20 har varit incidenter på skolor som genererat en polisanmälan. När samordnaren ringt upp och föreslagit medling har man enligt skolorna löst problemet själva. 32 st. målsägande och 42 st. misstänka har deltagit i förmöten. 24 stycken har lett till medling enligt följande;

Stöld, väskryckning	4 st.	flickor 14,15 år, flicka 15år, flickor 15, pojke 17 år,
Misshandel, olaga hot	11 st.	pojke 16, 20 år, pojke 18, flicka 16, 2 flickor 15 år, 3 pojkar 17 år, 2 pojkar 15 år,
Rån	2 st.	pojke 17 år, man 25 år
Rånförsök	1 st.	pojkar 14, 15 år
Hot mot tjänsteman	1 st.	pojke 14 år
Skadegörelse	2 st.	pojke 17 år, pojke 15 år
Sexuellt ofredande	3 st.	pojke 19 år, pojke 16 år, pojke 14 år

Totalt har medlingssamordnaren under år 2004 genomfört 90 stycken möten med klient varav;

- 74 st. förmöten
- 24 st. medlingar
- 175 st. telefonsamtal till eller angående
- 47 st. sända Sms klient

Under 2005 har 56 stycken medlingsärenden aktualiserats genom att kontakt tagits med båda parter. 22 stycken har avbrutits efter genomförda förmöten med båda parter och i fyra ärenden har målsäganden avböjt erbjudandet innan förmötet. I 33 stycken fall är medling genomförd enligt följande;

Misshandel,	11.st	pojkar 14,15,15,16,16,17, 20 år flicka 17år
Olaga hot	1 st.	pojke 15 år,
Rån, försök till rån	5 st.	pojkar 16, 17 år, flickor 16,16 år
Våldsamt motstånd	3 st.	flickor 16, 18, 24 år
Ofredande	3 st.	pojkar 15, 16 ,17 år,
Allmän vårdlöshet	1 st	pojke 15 år
Stöld,	6 st.	flickor 15,15,15,17 år, pojkar 16,17 år,
Skadegörelse	3 st.	flicka 19 år, pojke 16, 18 år

Totalt har medlingssamordnaren under år 2005 genomfört:

- 139 stycken samtal med klient
- 275 st. telefonsamtal, i snitt 5 stycken per ärende
- ca. 100 stycken sända sms till klient

Som framgår av ovan har ett antal unga under 15 år deltagit i medling. Medling i deras fall har varit en faktisk insats från samhällets sida relaterat till de brott de begått. Även de brottsutsatta har reagerat positivt på den möjlighet till upprättelse de fått. Detta har krävts ett bra samarbete mellan polis och socialtjänst.

De ärenden som inte gått till medling är anledningen oftast att målsägande inte har velat ha medling eller velat vänta tills efter rättegång. Det kan också varit åklagaren som ansett att medling endast får ske efter rättegång. I dessa fall kanske målsägaren fått en ursäkt under rättegången och därmed tappat intresset för att återigen träffas. Detta kan tänkas gälla även för gärningsmannen. I de fall där målsägaren sagts sig velat vänta till efter rättegång har samordnaren ringt upp efter avkunnad dom. I samtliga fall utom de två redovisade har man tyckt att själva rättegången i sig varit en tillräcklig upplevelse och därför avböjt en medling. Endast två av medlingarna är genomförda efter rättegång.

Under år 2005 har vi inom Stockholm arbetat efter principen, att medling erbjuds och genomförs där brottet utreds. Några ärenden har dock samordnats till andra kommuner. Samordnaren har också genomfört tre medlingar med lite annorlunda förutsättningar. Dessa är ej redovisade i medlingsprotokoll eller i samordnarens statistik. Medlingarna redovisas nedan.

Den första, mellan föräldrar och skola. Sönerna till föräldrarna var polisanmälda för olaga hot och förolämpning, och med anledning av detta varit på förhör hos närpolisen. Ansvarig polis föreslog för skolan att använda medlingssamordnaren i den akuta förtroendekris som uppstått mellan föräldrar och skola. Närvarande var fem föräldrar, rektor och en fritidsledare.

Den andra, mellan föräldrar vars barn på ett eller annat sätt deltagit i en skadegörelse. Konflikten bestod i olika sätt att hantera det inträffade och hur man talade om saken med sina barn.

Den tredje, en medling på uppdrag av en dömd frihetsberövad person som begått ett grovt brott. Medling skedde på en anstalt.

När polisen vid ungdomsroteln förhör en misstänkt gärningsman som begått brott mot person och denne tar på sig skulden för det inträffade, informerar utredande polis om att vi har en medlingsverksamhet, vad den går ut på och att medlingssamordnaren kommer att ringa upp för vidare kontakt. Polisen noterar gärningspersonens inställning till medling i förundersökningsprotokollet så att informationen i ett tidigt skede går vidare till åklagaren. Medlingssamordnaren tar kontakt med gärningspersonen och dennes förälder i de fall då denne är under 18 år, och bestämmer tid för ett sammanträffande. Samordnaren har nu till uppgift att stämma av förutsättningarna och göra en bedömning om det är lämpligt att genomföra medling. Om så är fallet och gärningspersonen ställt sig positiv kontaktas den brottsutsatte som erbjuds ett förmöte. Under förmötena informeras båda parter om hur medlingen går till och de regler som gäller vid medlingstillfället. Det är först efter förmötet som den enskilde bestämmer om deltagande i medlingsmötet. Ett noggrant förarbete är av största vikt för en lyckad medling.

Medlingarna har oftast genomförts på samordnarens samtalsrum på polishuset.

Uppföljningsenkät

Under 2004 och 2005 har samordnaren skickat ut en uppföljningsenkät till de som genomfört medlingarna i City. Svar redovisas nedan från 23 st. gärningspersoner, 28 st. målsägare.

- Samtliga utom fem ansåg **att medlaren var opartisk**, dessa kunde inte svara på frågan.
- Samtliga utom fyra ansåg **att medlingen ägde rum på en trygg plats**, dessa kunde inte säga.
- Samtliga utom fem **kände sig trygg med medlaren**, dessa kunde inte säga.

- Samtliga utom två målsägare och en gärningsperson ansåg att deras **upplevelse av händelsen behandlades tillräckligt**. Dessa två målsägare svarade att frågan behandlades ”för lite” och gärningspersonen, för mycket.
- Samtliga utom fyra ansåg att **de fick säga vad de ville ha sagt under medlingsmötet**, dessa tyckte delvis
- Fyrtio stycken ansåg att **medling var en bra och mycket bra lösning för dem**. Två st. gärningspersoner svarade att det var mindre bra och en gärningsperson svarade dålig. En målsägande svarade att det mindre bra och en svarade, dåligt.
- Samtliga utom sex svarade att de fått **tillräcklig information** innan medlingsmötet. Tre kunde inte svara på frågan och tre tyckte sig inte fått tillräcklig information.
- Samtliga utom 13 tyckte att **förväntningarna på medlingsmötet stämde**. Tre tyckte inte att förväntningarna stämde och tio svarade att den inte kunde säga.

Enkäten i sin helhet finns som bilaga 3